

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 glid. 50 kr., za pol leta 1 glid. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, nesplačani listi se ne sprejemajo. Za ogleda se plačuje od navadne vrstice, če se natizno enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Badenijeva volilna preosnova.

Ministerski predsednik grof Badeni je dne 15. febr. predložil zbornici vladni načrt volilne preosnove. Število državnih poslancev, katerih je sedaj 353, se bode pomnožilo za 72 članov. Teh 72 poslancev bode volil nov »splošni volilni razred«, in sicer na Češkem 18, v Galiciji 15, na Nižje-Avstrijskem 9, na Moravskem 7, Štajarskem 4, na Gornjem Avstrijskem in Tirolskem po 3, Dalmaciji, Bukovini in Šleziji po 2, po 1 poslanca bode volili na Solnograškem, Koroškem, Kranjskem, Predarelskem, Goriškem, v Istriji in Trstu.

Volilno pravico v novem »splošnem volilnem razredu« dobi vsak samovlasten državljan moškega spola, ki je dovršil 24. leto svoje starosti, ki ni izključen od volilne pravice ter od razpisa volitve najmanj šest mesecev prebiva v volilnem okraju. Izključene so od volilne pravice one osebe, ki so v družinski zvezi in z gospodarjem živé v hišni družbi. Dalje so izključeni oni, ki so v vojaški službi, ubogi, katere podpirajo občine ali dobrodelni zavodi, in ki niso neomadeževanega življenja. Volilno pravico v novem splošnem volilnem razredu imajo tudi vsi oni, ki volijo v sedanjih razredih.

Določenih bode torej 72 novih volilnih okrajev, ki volijo po 1 poslanca; mesta v teh okrajih bodo volila z deželo. Šest največjih mest je izvzetih in volijo za-se svoje poslance, tako Dunaj 5, Praga in Trst z okolico po 1. Mesta Lvov, Gradec in Brno dobé po 1 mandat, toda z bližnjimi sodnimi okraji. V ostalih 62 volilnih okrajih volijo mesta s kmečkimi občinami skupaj. Volišča bodejo določena praviloma za dva kmečka volilna okraja z mesti vred.

V kmečkih občinah in v novem splošnem razredu bodo volitve indirektné, to je po volilnih možeh, v ostalih okrajih so volitve direktné. V deželah pa, kjer bodo deželni zbori za deželnozbornske volitve vpeljali direktno volitev v kmečkih občinah, tam velja tudi za državni zbor direktna volitev v kmečkih občinah in v novem razredu. Za slučaj indirektné volitve v novem razredu voli 500 volilcev enega volilnega moža. Vsaka občina je volišče za volilne možé. Kjer pa bodo direktné volitve, tam bode politično oblastvo po razmerju zveze določilo volišča za približno 4000 prebivalcev. Glasovanje bode ustno ali po listkih.

Državna zbornica bode torej štela 425 poslancev, in sicer 85 zastopnikov veleposestva (20 odstotkov), 118 zastopnikov mest (28 odstotkov), 21 trgovskih in obrtniških zbornic (5 odstotkov), 129 kmečkih občin (30 odstotkov) in 72 v novem razredu (11 odstotkov). Število volilcev se pomnoži od 1,732.257 na 5,333.481. Število onih, ki so v družinski zvezi in ne dobé volilne pravice, znaša približno 210.000.

Ako ta predlog postane postava, dobimo mi Slo-

venci štiri nove mandate: kranjski, goriški, isterski in eden štajarski. Na Štajarskem bodo namreč okraji: Celje, Vrnsko, Gornji grad, Laško, Šoštanj, Konjice, Slov. Gradec, Ptuj, Ormož, Št. Lenart, Rogatec, Šmarije, Brežice, Kozje, Sevnica, Ljutomer in Gornja Radgona volili posebe enega poslanca, dočim se slovenski okraj Maribor, desni in levi breg, in Slov. Bistrica priklopijo srednještajarskemu volilnemu okraju. Tukaj pa bomo morali gledati, da bode Slovencem res pravičen nemški konservativec izvoljen.

Celja ne morejo pozabiti!

Naši politični nasprotniki ne morejo pozabiti, da se je lani v državnem zboru dovolila nemško-slovenska spodnja gimnazija v Celju. Ta slovenska pridobitev ne peče samo navadnih nemških, rekli bi, pouličnih politikov, ampak tudi resne možé, liberalce in nacijonalce v deželnem zboru graškem. Danes teden je bilo namreč ondi, na dnevnem redu poročilo šolskega odseka o vprašanju glede ustanovitve nižje gimnazije v Celju z nemško-slovenskim učenim jezikom. To poročilo in dotični predlog smo zadnjič prav na kratko omenili med raznimi stvarmi.

Pri razpravi o tem predlogu se je prvi oglašil knez Liechtenstein, ki je rekel, da se je vsled omenjenih sklepov v deželnem zboru čutil vezanega in da zaradi tega v gosposki zbornici pri tej točki ni glasoval. Prepričan se je pa tudi iz obravnave neke konference pri ministerskem predsedniku, da je poslanec Karlon vse storil, da bi bil držal svojo besedo, a da so ga razmere silile, udati se sklepom kluba in glasovati za celjsko gimnazijo.

Poslanec Karlon na to stvar pojasnjuje, da takrat ni več veljal kompromis, sklenjen glede predloga Kienzla in Karlona v deželnem zboru, naj se osrednja vlada glede celjske gimnazije ozira na predloge deželnega šolskega oblastva v Gradcu, da so torej imeli nemško-konservativni poslanci štajarski v državnem zboru svobodno roko.

Poslanec dr. Kokoschinegg poudarja nasproti Karlonu, da je tedaj še veljal kompromis, da bi bili torej konservativni poslanci vsaj umaknili se glasovanju, ako se drugače niso mogli izogniti sili klubovega pritiska. Narodni mir pa bo tedaj nastopil tudi na Štajarskem, kadar bo nemška duhovščina tako narodna, kakor je slovenska, dejal je konečno narodni odpadnik dr. Kokoschinegg.

Na to se je vnela precej ojstra razprava med nemškimi liberalci in nacijonalci, kjer so drug drugemu očitali, da so deloma premalo nemški, deloma premalo avstrijski; vzlasti so prišli v ogenj poslanci grof Wurmbrand, ter narodna odpadnika dr. Starkel in Morre.

Cesarski namestnik je tolažil razjarjeno nemško gospodo, kakor bi jo hotel prositi oprostčenja, da si je upala osrednja vlada kaj ukreniti gledé Celja brez dovoljenja dež. zbora ter jim dajal zagotovilo, da se v prihodnje gotovo več ne bo zgodilo kaj takega. —

Vsa razprava je pokazala, da nemški liberalci in nacionalci nimajo nobenega pojma o pravičnosti, katero naj uživamo tudi mi Slovenci, da bi ti zagrizenci nas Slovenci najrajši v žlici vode potopili. Dokler bo taka večina v deželni hiši, tako dolgo je tudi našim poslancem nemogoče vrniti se v nemški Gradec. Zato pa se naj nihče ne čudi, ako se vedno glasneje razlega po slovenskem Štajarju: »Proč od Gradca!«

Cerkvene zadeve.

Sv. misijon v Konjicah.

Dobri dve leti smo se pripravljali na ta sv. misijon. Vedno so se nam stavili novi zadržki na pot. Od dne 19. do 29. januv., to je bilo od praznika presv. Imena Jezusovega do srede po osmini tega praznika, smo pa obhajali — Bogu bodi čast in hvala — dvojni sv. misijon brez vsakega zadržka. V soboto večer, dne 18. jan. sta došla častita oo. misijonarja, Franc Doljak in Jakob Vrhovec iz družbe Jezusove. Blag. gospa Prus-ova jima je poslala sanjke do Poličan naproti. V nedeljo, dne 19. januv. zjutraj ob polšestih so velč. gospod nadžupnik slovesno predstavili čč. misijonarja faranom, ki so bili ob tej uri že napolnili prostorno cerkev. Ko smo poklicali sv. Duha na pomoč, stopijo pater Doljak na leco, da začnejo tretjokrat voditi sv. misijon v Konjicah. Prvokrat so ga vodili leta 1867. za nadžupnika Rozmana, drugokrat leta 1879. za nadžupnika dr. Ulaga. Prvokrat sta jim pomagala častita oo. Valjavec in Kos. Oba sta med tem že šla po večno plačilo. Drugokrat sta jih podpirala čč. oo. Tomaž Lempl in Franc Sajovic, ki sta med tem že tudi oba opešala od prevelikega truda; o. Doljak so pa ves čas sv. misijona ohranili tisti krepki glas, s katerim so bili začeli prvo misijonsko pridigo.

Vsakdanji red misijona je bil ta-le: Zjutraj ob šestih sv. maša, potem pridiga; ob desetih sv. maša in pridiga ali nauk za posamesen stan; ob treh popoldne pridiga in litanije z blagoslovom. Sklep sv. misijona v nedeljo, na osmino praznika presv. Imena Jezusovega je bil pa že ob dveh popoldne, ker se je potem ob petih zvečer začela »tridnevnic« z nemškimi pridigami ali nemški misijon.

Ker so učenci nemške šole imeli zase skupno sv. obhajilo, zato je pri prvem skupnem ali splošnem sv. obhajilu bilo komaj pol tretje sto otrok. Velikanska pa so bila skupna sv. obhajila čveterih stanov naše »Križevske družbe.« Prva so bila na vrsti dekleta, katerih je v četrtek bilo blizu 700. V petek so bili fantje na vrsti, do 450. Žen in udov je bilo v soboto okoli 600 obhajanih, a mož v nedeljo, na god sv. Družine 555. Gotovo lepo število! Slehern je prejel knjižico: »Reši dušo!« kot spomin na »sv. misijon v Konjicah leta 1896.«

»Kje je pa bilo mogoče toliko ljudij pripraviti za skupno sv. obhajilo?« Tako bi po pravici vprašal, ki ne bi vedel, koliko gorečih gg. spovednikov da je bilo tukaj zbranih. Kapucinski samostan iz Celja nam je poslal na pomoč veleč. patra Gregorija, ki so našim tretjerednikom sv. Frančiška posebno dobro znani. Nazareški o. gvardijan so nam poslali prepotprežljiviga g. patra Feliksa, ki so se z gluhihmi spovedenci posebno veliko trudili. Po vsej škofiji znani spovednik č. o.

Benedikt so žal, oboleli, da niso mogli priti na pomoč, a previdnost božja nam je na mesto njih poslala drugega enako vstrajnega spovednika. V gradu kneza Windisch-Graetza bivajo prefekt iz večjega semenišča ljubljanskega, rimski doktor modroslovja in bogoslovja, gospod Janez Ev. Koren, da okrevajo od srečno prestane hude bolezni. Ta gospod so bili za sv. misijona na svoje ozdravljenje popolnoma pozabili ter so se vzveličanju duš velikodušno darovali. Prištevsi tri domače gospode, bilo je po osem spovednikov dan za dnevom od ranega jutra pa noter do osmih zvečer v spovednicah. Ker so čč. gg. duhovniki sosednjih fará tako pridno prihajali na naš sv. misijon, bilo je vsaki dan po 10 do 14 spovednikov pripravljenih, grešnikom odjemati tudi najtežje butare. Bogu bodi čast in hvala! (Konec prih.)

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Sv. Lovrenc na koroški žel. 22 gld. 19 kr., Sv. Ropert nad Laškim 4 gld. 10 kr., Širje 5 gld. 40 kr., Sv. Pij pod Turjakom 11 gld., Koprivnica 7 gld. 85 kr., Črešnice 3 gld. 70 kr., Sv. Benedikt v Slov. gor. 16 gld., Sv. Lovrenc v Slov. gor. 12 gld., Studenice 10 gld. 92 kr., Vurberg 10 gld. 12 kr.

Gospodarske stvari.

Kako je zdaj z našim vinogradarstvom v gospodarskem oziru?

(Spisal J. Bele.)

Koncem leta vzame skrbni gospodar svoje gospodarske knjige in druge beležke v roke, pa računi in marsikaj preudarja. V knjigah se mu zrcali njegovo gmotno stanje, pa več ali manj tudi njegova gospodarska zmožnost. Knjige mu kažejo, katera panoga gospodarstva se mu izplača, katera mu premalo vrže, katero potem opusti ali pa zasleduje pogreške v gospodarstvu in preudarja, kako bi bilo mogoče tu kaj zboljšati.

Kakor posamezen gospodar o svojem gospodarstvu preudarja, preudarjajmo sedaj mi o skupini vseh gospodarstev vinorodnih krajev Štajarske. Vzamimo na pomoč statistiko, ki je tako rekoč gospodarska knjiga celih dežel.

Štajarska ima okoli 34.056 ha vinogradov. Na teh prideluje na leto okoli 431.256 hl, kateri pridelek je računjen poprečno za dobo 21 let. Na hektar pride torej poprečno dohodek 1266 hektolitrov. Je-li to ugodno? Je-li s tem pridelkom dosežen vrhunec mogočih dohodkov vinogradov? Ozmimo se nekoliko okoli! Kronovina Nižje-Avstrijska ima okoli 40.000 ha vinogradov, pa prideluje na teh 1.013.351 hl vina, na hektaru torej poprečno na leto 2533 hl; tudi po dobi 21 let računeno. Kranjska ima 11.631 ha vinogradov, pa prideluje 163.037 hl vina; torej na hektaru poprečno 1402 hl. Češka ima 860 ha vinogradov, prideluje poprečno 8664 hl; na hektaru okoli 1008 hl itd.

Kaj pa razvidimo iz teh števil? Ne ravno najpovoljneje. Na Štajarskem je porazmeren pridelek od vinogradov nižji, kakor kje drugod v navedenih deželah razun Češke, katera ima veliko neugodnejše podnebne razmere, več kakor polovico nižji, nego na Nižje-Avstrijskem. Na 34.056 ha se torej na Štajarskem 431.489 hl manj prideluje, kakor na enako velikem prostoru na Nižje-Avstrijskem. Ako računimo ceno hektolitra le po 10 gld., znaša to 4.314.890 gld.; ogromna svota, ki je vsled gospodarskih pogreškov zgubljena. Pa pri tem primeroma razlika ne tiči samo v množini, temveč tudi v kakovosti, torej tudi v vrednosti vina, katera je na Nižje-